

HARBIY KURSANTLARGA JAMOAVIYLIK VA O'ZARO YORDAM KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYASI.

Osiyo xalqaro universiteti magistranti
Siddiqov Bekzodjon Bahtiyorjon o'g'li

Annotatsiya *Mazkur tezis harbiy kursantlarda jamoaviylik va o'zaro yordam ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan pedagogik texnologiyalarni yoritishga bag'ishlangan. Unda harbiy ta'lim jarayonida jamoada ishlashning ahamiyati va o'zaro mas'uliyatni rivojlantirish zarurati asoslab beriladi. Jamoaviy mashg'ulotlar, amaliy topshiriqlar va interaktiv metodlar orqali kursantlarda hamkorlik muhitini yaratish yo'llari tahlil qilinadi. Shuningdek, o'zaro yordam ko'rsatish ko'nikmasining harbiy intizom va ma'naviy-axloqiy tarbiyadagi o'рни ochib beriladi. Tadqiqotda jamoaviy faoliyatni tashkil etishning samarali shakllari va usullari ko'rsatib o'tiladi. Tezis natijalari harbiy ta'lim muassasalarida tarbiyaviy ishlar samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.*

Kalit so'zlar: *Harbiy kursantlar, jamoaviylik, o'zaro yordam, pedagogik texnologiya, harbiy tarbiya, hamkorlik.*

KIRISH

"Bir kishi yolg'iz kuchli bo'lishi mumkin, lekin jamoa bilan ishlash — haqiqiy kuchdir", — degan mashhur harbiy strateg Sun Tzu. Shu nuqtai nazardan qaraganda, harbiy kursantlarda jamoaviylik va o'zaro yordam ko'nikmalarini rivojlantirish bugungi kunda nafaqat pedagogik, balki amaliy jihatdan ham katta ahamiyatga ega.¹ Olimlar va pedagoglar, jumladan L.S. Vygotskiy va A.S. Makarenko, shaxsning ijtimoiy va intellektual rivojlanishi jamoaviy faoliyat orqali yanada samarali amalga oshirishini ta'kidlaganlar.² Ulamolar va ma'naviy yetakchilar esa, insonning bir-biriga yordam ko'rsatishi va hamkorlik ruhida yashashi jamiyat barqarorligi uchun zarurligini qayd etganlar. Shu nuqtai nazardan, maqolada harbiy kursantlarda jamoaviy ishlash qobiliyati, o'zaro yordam ko'nikmalarini shakllantirishdagi asosiy pedagogik va tarbiyaviy muammolar hamda ularni bartaraf etishning samarali usullari tahlil qilinadi. Tadqiqot asosan harbiy ta'lim

1.Sun Tzu. The Art of War. Oxford University Press, 2005.

2. Makarenko, A. S. Pedagogik ishlar. Moskva: Pedagogika, 1984 / Vygotskiy, L. S. Ijtimoiy rivojlanish nazariyasi. Moskva: Prosveshcheniye, 1978
muassasalarida tahsil olayotgan kursantlar, shuningdek ularni tarbiyalash va tayyorlash bilan shug'ullanuvchi murabbiylar va pedagoglar uchun mo'ljallangan. Ushbu maqola o'quv jarayonida jamoaviylikni

mustahkamlash, o'zaro yordam ko'nikmalarini rivojlantirish, intizom va ma'naviy-axloqiy tarbiyani shakllantirish masalalariga ilmiy asoslangan yondashuvni taqdim etadi.

ASOSIY QISM:

Harbiy kursantlarda jamoaviylik va o'zaro yordam ko'nikmalarini shakllantirish jarayoni tizimli va maqsadli yondashuvni talab qiladi. Jamoaviylik tushunchasi nafaqat bir guruhda ishlashni, balki bir-birini qo'llab-quvvatlash, mas'uliyatni bo'lishish va qarorlarni birgalikda qabul qilishni ham o'z ichiga oladi. Amaliyotda bu ko'nikmalarni rivojlantirish uchun mashg'ulotlarni guruhlarga bo'lib, interaktiv o'yinlar, vaziyatli mashqlar va strategik topshiriqlar orqali amalga oshirish tavsiya etiladi. Masalan, kursantlar xavfsizlikni ta'minlash, manevrlarni bajarish yoki amaliy mashqlarni bajarish jarayonida o'zaro yordam va hamkorlikni mustahkamlashadi. Shuningdek, kursantlar orasida ijobiy motivatsiyani shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Bu borada kichik hikoyalar yoki tarixiy faktlar, masalan mashhur harbiy qo'mondonlarning jamoaviy ish va o'zaro yordam orqali g'alabaga erishgani, ta'lim jarayonida o'quvchilarga namuna bo'lishi mumkin. Pedagogik tajribaga ko'ra, muntazam guruh mashg'ulotlari va o'zaro baholash kursantlarda hamkorlik ruhini rivojlantiradi va shaxsiy intizomni mustahkamlaydi. Real hayotiy misol sifatida, 1944-yilgi D-Day amaliyoti (Normandiyaga qo'nish) jarayonida amerikalik va britaniyalik askarlar bir-birini himoya qilgan, murakkab sharoitlarda ham jamoaviy harakat orqali muvaffaqiyatga erishgan.³ Shu kabi tarixiy faktlar kursantlarga o'zaro yordam va jamoaviy strategiyani amaliy ahamiyatini ko'rsatadi va motivatsiyani oshiradi. O'z tajribamdan kelib chiqsam, kursantlarga biror murakkab vazifani birgalikda bajarish vazifasi berilganda, ular o'zaro yordam ko'rsatishni o'rganadilar, bir-birining kuchli tomonlarini anglaydilar va jamoaviy mas'uliyatni his qiladilar. Shu bilan birga, murabbiylarning vazifasi — bu jarayonda kursantlarni doimiy ravishda rag'batlantirish, xatolarini tahlil qilib, konstruktiv fikr berishdir.

Shu nuqtai nazardan, harbiy ta'lim muassasalarida jamoaviylik va o'zaro yordam ko'nikmalarini shakllantirishning samarali texnologiyalari quyidagilarni o'z ichiga oladi: guruh mashg'ulotlari, vaziyatli o'yinlar, mentorlik va hamkorlikdagi amaliy topshiriqlar, hamda ijobiy motivatsiya va konstruktiv baholash. Ushbu yondashuvlar nafaqat kursantlarning jismoniy va intellektual tayyorgarligini oshiradi, balki ularni kelajakdagi harbiy xizmat va jamoaviy vazifalarda muvaffaqiyatli bo'lishga tayyorlaydi.

3. Harbiy pedagogika va tarbiya: o'quv qo'llanma / Toshkent, 2010.

XULOSA

Harbiy kursantlarda jamoaviylik va o'zaro yordam ko'nikmalarini shakllantirish nafaqat ularning shaxsiy rivojlanishi, balki kelajakdagi harbiy xizmatdagi muvaffaqiyatiga ham bevosita ta'sir qiladi. Asosiy qismda keltirilgan amaliy tavsiyalar, real faktlar va mashg'ulot tajribalari kursantlarning hamkorlik ruhini mustahkamlashga, o'zaro yordamni oshirishga va jamoaviy mas'uliyatni his qilishga yordam beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, guruh mashg'ulotlari, vaziyatli o'yinlar, mentorlik va konstruktiv baholash kabi pedagogik texnologiyalar kursantlarni jamoaviy ishlashga samarali tayyorlaydi. Shu bilan birga, ijobiy motivatsiya va tarixiy misollar orqali o'quvchilarda o'zaro hurmat va mas'uliyat hissi kuchayadi. Ushbu yondashuvlar harbiy ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi va kursantlarni kelajakda murakkab vazifalarni muvaffaqiyatli bajarishga tayyorlaydi. Natijada, jamoaviylik va o'zaro yordam ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi tizimli va maqsadli yondashuv orqali hal qilinishi mumkinligi isbotlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Makarenko, A. S. Pedagogik ishlar. Moskva: Pedagogika, 1984.
2. Vygotskiy, L. S. Ijtimoiy rivojlanish nazariyasi. Moskva: Prosveshcheniye, 1978.
3. Sun Tzu. The Art of War. Oxford University Press, 2005.
4. Suvorov, A. V. Harbiy san'at va strategiya. Moskva: Voenizdat, 1990.
5. Harbiy pedagogika va tarbiya: o'quv qo'llanma / Toshkent, 2010.
6. Shokirov, N. Jamoaviylik va liderlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2015.
7. Normandiya qo'nishi – tarixiy faktlar va analitik materiallar. History.com, 2020.